

רציתי שהחיה שלי תיצלה קצת

עם התרגלות הילד-המספר לאובדן האב, קצב החיים נביא עליו סערות וריגשות. יום אחד לוקחת האם את הילד לחופשה על חוף-הים, והילד-המספר הולך לאיבוד בתוך ההמון, וכאשר הוא נבדק ומבולבל מובילה אותו היית-החושך לעבר איש שהילד חושב אותו לשומר בבגדים. אלא שמסתבר לו כי אותו איש היה חבר של אבי הילד, לחם אותו במיל-תבה באותו טנק, וניצל. אטאט נירקמת ידיות בין אמו של הילד-המספר לבין שלמה, חברו של אביו, שאותה הוא מתאר: "גם שלמה בא אלינו לעיתים קרובות בזמן האחרון. הוא מלמד אותי לרכב על אופניים ומשחק אתי ברכבת החשמלית שהיתה של אבא כשהיה נער. ואנחנו נוסעים אותו לטיול בימי שבת. הוא איבד איתנו לעיתים כימי שישי, ובשלהי אמתו לאכול אני משתדל שלא יישב במקום של אבא. אני משתדל שאמא תשב עם אי תופס את הכיסא בעצמי. הערב לא הצלחתי ושלמה ישב בכיסא של אבא. פיתאום ככיתו, ולא רציתי לככות. אמא לא ידעה מה קרה, וגם שלמה לא ידע. אבל החיה שלי ידעה. שלמה לא היה אשם. הוא בוודאי לא ידע שאסור לו לשבת עם ובשלהי אמתו לאמא שאני לא מרשה לשלמה לשבת בכיסא הזה. אני לא מרשה!

אנחנו נכנסו - ים אכסריו לקנה אג לסיון "החית החושך" בשלמה? הילד המספר רצה ללמד אתי לרכב והיה מאד עצוב אילו חשב שאין מרשהו אחר לעשות זאת במקומו. אבא אמר שהוא שמח באד שיש מרשהו אשר אוהב אותי, את אמא ואת התינוקת ונוסע איתנו לטיולים. והוא הירשה לי לשחק עם שלמה ברכבת שלו. סיפרו של אורי אורלב מסתיים במילותיו של הילד-המספר: "אני חושב שהחיה שלו תישאר אצלי תמיד, גם כשאחיה כבר מבוגר ורק אם יהיה לי ילד כמנינו והוא יפחד מהחושך, או אילו אשאל לו את החיה שלי לזמן מה."

ככל-ואת לא יותר מאויר ואפילו פחות מאויר... התנגדותו של הילד-המספר לנוכחותו של שלמה בבית ולניסיונו לתפקד כאביו מגיעה לשלב הקריטי, והילד מתחיל להרהר על מחשבה של בריתה מן הבית, תוך שהוא מצפה לעזרתה של היית-החושך. אלא שהחיה טורחת, ובמהלך הקשר בין הילד לבין אביו היא מספרת לו: "שאבא אוהב את שלמה, והם היו חברים טובים. הוא שמח ששלמה מלמד אותי לרכב על אופניים. גם הוא רצה ללמד אותי לרכב והיה מאד עצוב אילו חשב שאין מרשהו אחר לעשות זאת במקומו. אבא אמר שהוא שמח באד שיש מרשהו אשר אוהב אותי, את אמא ואת התינוקת ונוסע איתנו לטיולים. והוא הירשה לי לשחק עם שלמה ברכבת שלו."

חייית החושך הוא ספר הכתוב עיברית להוטה ופשוטה. הוא מתמודד עם בעיית בלא התחכמות מיותרת, האיננו מנסה לעסוף אותה בצמרת-גפן של אסימות ושינאה לאר-מית. המחבר השכיל ליצור מן החומרים הנתונים לפניו, ובעיות הזמן, שעה שהספרים העוסקים בספרות ל"מבד" גרים" נכשלים, ואינם חדלים להיכשל בניסיונותיהם להתמודד עם בעיות ישראליות אמיתיות. סידרת התסכיתים שעליה מתבסס הספר זיכתה את אורי אורלב ב"פרס רשות השידור", פרס חשוב מזה הוא מאות מיכתבי התודה הנישלתים אל המחבר ולרשות-השידור, מטעמים של ילדים, הורים והמנכ"ם המתמודדים בבעיית כאוסה זו של יתמות-מילחמה מיכתבים שבהם מודים שולחיהם על גישה חדשה ופתוחה זו של התמו-חידת בנושא זה. התמודדות התומכת בילדים אלה ובסביבתם.

המספר לכדי התנגדות לשלמה. מאבק נדרכו הילדותיות והטביעית ילדים, באדם הבא להשת את מקומו של אביו. הוא משתף בהגיגיו והיחורו את חייית-החושך, ההופכת ליציר-דימיון של פורקן. הילד מגיע עד להת-עללות בחייית-החושך עצמה: "פעם אחת הכנסתי אותה עם קופסת-הפה שלה לתנור. אמא עמדה לאפות עוגה, ורציתי שהחיה שלי תיצלה קצת. לא הויק לה, כי היא

"אמא באה לשבת ליד מיטתי וריבחה אתי על שלמה. היא אמרה שאבא תמיד יהיה אבא שלי, זה נכון כמאלו, אבל גם אבא בוודאי היה שמח אילו ידע ששלמה, חברו מן הצבא שישב איתו בסנק, בא לשחק אתי ומלמד אתי לרכב על אופניים. אם אינני רוצה ששלמה יישב במקום שאבא היה רגיל לשבת, הוא תאמר לו, והוא לא יישב עם עוד...". הסמלים, והבעייה, מוכרים. הם מביאים את הילד-

הפיזמונאי שהפך ראש חוג לסיפורת עיברית באוסטרליה

כמה עולה להיות "משורר"? כיצד פועל הצנזור הסובייטי?

"הישראלים" של עמוס אילון בתיאטרון חיפה

לא הוענק הפרס הסיפורתי הגבוה ביותר בישראל

הציעה לעורך להחליף את המילה האסורה במילים כמו, אדם, אורח, אורח, אורח...". האמנית מרים שרון מציגה בימים אלה תערוכה תחת הכותרת תשלובת. תערוכתה היא פרויקט של שילוב אמנות בתעשייה. עבודות אחרות של האמנית שהוצגו החדש בגלריה בניו-יורק, וזו בביקורת נלהבת בויליאם וויט הנמיי-יורקי. ברפרטואר של התיאטרון העירוני בחיפה, כהנהלתו האמנותית של אמנון מסקין, בעונת תשלוח יועלו בין השאר המחזות הבאים: הקייטנים מאת מקסים גורקי, שני האדונים מווארנה לווינאם שיקספיר, הישראלים על-פי סיפרו של עמוס אילון, היידרים מאת יהושע סובול והמאהב על-פי סיפרו של א.ב. יהושע. ברחוב קרליבך 29 שוכנים מישרי אגודת המו"לים הישראלים. באותה כתובת עצמה שוכנת גם האגודה להענקת פרס סיפורתי ע"ש מרדכי ברנשטיין. הפרס, שהוא רבי-הערך בין פרסי הסיפורת בישראל, והועלה על סכום הכסף המוענק בפרס ישראל, מעולם לא הוענק. גם השנה לא חולק פרס זה, שערכו הועמד על 30,000 ל"י, מאחר שוועדת השופטים "לא הגיעה להחלטה פה-אחד כפי שנדרש". הידיעה על אי-החלוקת הפרס פורסמה בכל העיתונים, בעזרת ביולטין שנימק את הסיבות לאי-החלוקת. איש מקוראי העיתונים שפרטים סיפורתיים על-שם ברנר, אי ביאליק, אומרים להם משהו - לא תהיה מיהו אותו ברנשטיין שעל-שמו יש פרס נכבד שכונה מרדכי ברנשטיין שימש משך שנים רבות כראש התאחדות המו"לים, והוא נודע ביפאן על פירסום כמה מחזותיו ביפאנית. התיאטרון העיברי בארץ לא הביא עונג לקרשיו בהעלאת מחזותיו של ראש המו"לים. מאחר שברנשטיין לא זכה להוקרה סיפורתית כלשהי בעיר, דאג להנציח עצמו עם פרישתו מתפקודו בצורה עזת מפנים. והיא הקמת האגודה להענקת פרס סיפורתי ע"ש מרדכי ברנשטיין. בחוגים האמונים על הנעשה בסיפורת העיברית מרננים, שרק לאדם אחד מבין מושכי העט במדינה יש סיכוי כלשהו לזכות אי-פעם בפרס זה. המדובר הוא במשורר-תעשיין אורי ברנשטיין, שהוא אחיינו של בעל הפרס. שמועות גוברות והולכות טוענות כי בחוגי לישכת שרה-חינוך מתגבשת והנחלטה לקצץ את תקציבי המועצה-לתרבות-ולאמנות עד לכדי מחצית מהסכום המוענק לה כיום. מרביתו של הסכום הנחסך עומדת להיות מועברת למיפעלים תורניים דתיים. אם מגמה זו תממש, צפויה מפלת פינאנסית בתיאטרונות הנתמכים ובהוצאות-הספרים הציבוריות. מבקר האמנות של ידיעות אחרונות, אדם ברון, פירסם לפני כשבועיים ביקורת על תערוכתו של האמן יגאל תומרקין שניערכה בכותרת, "ניסויים בארנה סלרית". בין השאר התייחס אדם ברון לפסל שלום שהוצע בתערוכה בליוויית טכסט ותרשימים. בין השאר כתב אדם ברון: "תומרקין פיתח טכניקת איור-תרשים משלה, נמרצים, בעלי כוח-פיתוי מסויים, שופעי פרטים, כיתובים ומיני הוראות והנחיות... הכיתוב הלטיני 'שלוש' אחריו ונשנה. יוצר עומס מיותר של חזרה בלתי-מבוקרת, ומזכיר שאריות של פופ-אקספרסיוניסטי. התכלית המחאתית נחנקת על-ידי פיתרון קל". בנוסף לכך מעלה אדם ברון החשדה פוליטית בתומרקין: "אבל אל תירא עבדי יעקב. מהר מאד יתברר שגם בגין צריך אמנות יצוג. מימשל ימני, כמו כל מימשל אחר, ימצא כבר מה לעשות עם הפסלים המוקדשים לשלום...". האמן יגאל תומרקין לא התמהמה במתן תגובה וכתב: "לגורביאן דתי ונאנאלפאבית לא עוזר דבר. לא ירחון, לא מוסף שבועי - כפי שאמר בינסמק: 'שלח בהמה סביב לעולם ותישאר בהמה'. וכוך מה עיפה אלווירה מדינן למוצארט". הטכסט של תומרקין הוקף ברישום ראש חבוש כשהו ופיאות מסולסלות. אילן הטכסט מצורף לוכסן מחובר נייר טואלט ורדוד.

פרס ע"ש ישראל ובלחה ניומן מטעם אוניברסיטת ניו-יורק הוענק בשבוע שעבר לסופר אהרון אפלפלד (עשו) אלה שתהו בשנתיים האחרונות לפשר היעלמותו של הפיזמונאי יוסי גמזון, ממגלי הפיזיון העיברי, ניתנה השבוע תשובה לכך בראיון שהעניק פרופ' אילן קראון, מאורחי הקונגרס השביעי למדעי היהדות, מאוניברסיטת סידני באוסטרליה. "לומדים אצלנו כ-150 סטודנטים, רובם לא-יהודים. שיבעים מהם לומדים עיברית בשתי השנים הראשונות. ראש החוג לעיברית הוא הד"ר יוסי גמזון". אגב, את המחזות המדעית לא עשה הד"ר/פיזמונאי גמזון בעיברית, העדיף להקדיש את נושא הדוקטוראט שלו לסיפורת אידיש. עבודתו הגושה לאוניברסיטה אמריקאית ד"ר אחר לסיפורת עיברית בניכר הוא לב חקק (גזענות חארץ-הקודש), שהופיע בשבוע שעבר בתוכנית הטלוויזיה על-יכותרת והסבר למאוינים כי "האפשרויות בעיסוקו ב-סיפורת עיברית בארצות-הברית נרחבות יותר...". העיתונאי-משורר משה בן-שאול פרט ברשימה ארוכה את דרך חתחתיו של המשורר הישראלי הממוצע שאינו ניצב בצמרת הישרה העיברית. בין השאר תיאר בן-שאול את מחירון התשלך מים שמשלם משורר ישראלי לבתי-ההוצאה על-מנת לפרסם את שיריו: "הסכום הי-מינימאלי להוצאת קובץ בן 40 עמוד לערך הוא 6000 ל"י, ואילו הסכום המירבי, ל-קובץ שירה בן 64 עמודים נע בין 8000 ל"י ל-9000 ל"י". משוררת צעירה מהברת בימים אלה מחזה לסי הזמנת אחד התיאטרונים המסובסדים, המחזה עומד לעסוק - מהיבט של אשה משחררת - בפרשת מישפטם של ד"ר טובה רוזן" מוקד ובעלה ד"ר גבריאל מוקד, ו-ההקדע את הקלריקליוס הדתי הדומיננטי בפרשה זו, תוך בחינת התנגותם של כמה אנשירוח ידועים על דוכן העדים. בהוצאת הקיבוץ-המאוחד עומד לראות אור ספר זכרונותיה של אסתר מרקיש, אלמנתו של הסופר היהודי רויך מרקיש שנרצח ב-12 באוגוסט 1952 יחד עם עוד כמה אנשירוח יהודיים על-ידי משטרו של יוסף סטאלין. בויכרונותיה מתארת אסתר מרקיש כיצד התקשר אליה איש מחלקת-הכספים של הקיבוץ וביקש ממנה לקבל תמורה כספית עבור כותרות הוזהב של שיני בעלה. שנעקרו מפיו על-ידי הקיבוץ. במקום אחר היא מספרת: "ב-1969 נפל בחלקי לראות חברים שאדם סובייטי פשוט מנוע מלראותם: תיקוני הצנזור על גבי הגזרות סיפרו האחרון של מרקיש שיצא בברית-המועצות. העיפרון האדום סימן כל מקום שהיתה בו המילה, יהודי, החוזרת ונשנית פעמים אין-ספור. הצנזורה

משה בן-שאול תשלום למו"ל